

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2022/2023

**STAV ODSTRÁNENIA NEDOSTATKOV
ZISTENÝCH PRI INŠPEKCIÁCH
NA STREDNÝCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH
V ŠKOLSKOM ROKU 2022/2023 V SR**

SPRÁVA Z NÁSLEDNEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

**Stav odstránenia nedostatkov
zistených pri inšpekciách
na stredných odborných školách
v školskom roku 2022/2023 v SR**
SPRÁVA Z NÁSLEDNEJ INŠPEKCIE

Mgr. Eva Gregorová

Mgr. Zlata Ilievová

Ing. Adriana Vykydalová

PaedDr. Monika Ružeková, PhD.

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

Cieľom následnej inšpekcie (NI) bolo zistiť stav odstránenia nedostatkov zistených školskou inšpekciou v kontrolovaných subjektoch. Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) sledovala cieľ kontrolou pedagogickej a ďalšej dokumentácie školy a hospitačnou činnosťou.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ŠKOLÁCH

Vykonaných bolo **42 NI**, z nich väčšina škôl bola štátnych (34) a mala vyučovací jazyk slovenský (38) (**Tabuľka 1**). Následné inšpekcie boli vykonané **po 4 komplexných inšpekciách, 25 tematických a 13 NI**.

Tabuľka 1 Prehľad o vykonaných následných inšpekciách na SOŠ

Počet kontrolovaných škôl		42
Vyučovací jazyk	slovenský	38
	slovenský a maďarský	2
	maďarský	2
Zriaďovateľ	štátne školy	34
	súkromné školy	7
	cirkevné školy	1
Sídlo	mesto	39
	vidiek	3

2 HLAVNÉ ZISTENIA

Vzhľadom na závažnosť inšpekčných zistení bolo na odstránenie zistených nedostatkov uplatnených **201** opatrení, z toho **65** odporúčaní, **95** opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov a **41** opatrení uložených ŠŠI (**Tabuľka 2**). Z celkového počtu uplatnených **opatrení** bolo 1 neaktuálne a 7 sa nedalo hodnotiť. Z celkového počtu uplatnených **odporúčaní** sa nedali hodnotiť 2.

Tabuľka 2 Uplatnené opatrenia

. Spolu	201					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	65		95		41	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%
	46	73,0 %	83	94,3 %	36	90,0 %
	neaktuálne		neaktuálne ¹		neaktuálne	
	0	0 %	1	1,0 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť ²		nedá sa hodnotiť	
	2	3,1 %	6	6,3 %	1	2,4 %

Uplatnené **odporúčania** na odstránenie zistených nedostatkov sa týkali:

¹ neaktuálnosť sa posudzuje v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

² nedá sa hodnotiť sa posudzuje v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanej škole

riadenia školy

- neefektívna kontrolná a hospitačná činnosť (nedostatky v analýze výsledkov kontroly, v prijímaní opatrení na skvalitnenie výchovy a vzdelávania, v absencii následnej kontroly);
- neefektívny monitoring výchovno-vzdelávacieho procesu zameraný na sebahodnotiace procesy a na rozvoj poznávacích, sociálnych, občianskych kompetencií a hodnotiacich zručností žiakov;
- nerealizovanie pravidelného interného monitoringu zameraného na odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania;
- nefunkčná participácia predmetových komisií na procese riadenia školy a edukácie;
- nerealizovanie vzdelávania pedagogických zamestnancov (*oblasť wellbeingu, inkluzívneho vzdelávania, uplatňovania efektívnych vyučovacích stratégií*);
- nezaistenie optimálnych podmienok na vytváranie priaznivej klímy na pracovisku, spokojnosť a psychickú pohodu učiteľov v školskom prostredí;
- nerealizovanie sebahodnotiacich procesov s cieľom skvalitniť výchovu a vzdelávanie žiakov i riadenie školy;
- neaktualizovanie informácií o škole na jej webovom sídle.

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania

- nerealizovanie aktivít zameraných na prevenciu rizikového správania žiakov;
- nedostatok podporných opatrení na zabezpečenie pravidelnej školskej dochádzky žiakov a eliminovanie neospravedlnených hodín.

výchovno-vzdelávacieho procesu

- nevyužívanie aktivizujúcich metód a stratégií podnecujúcich aktívne učenie, produktívnu komunikáciu, kritické myslenie a prácu v skupinách žiakov;
- nevytváranie príležitostí na prezentovanie hodnotových postojov žiakov;
- nediferencovanie úloh a zadaní podľa špecifických potrieb a možností žiakov;
- nevyužívanie výukových aplikácií a prostriedkov informačno-komunikačných technológií (IKT).

Uplatnené **opatrenia prijaté kontrolovanými subjektmi** a **uložené ŠŠI** na odstránenie zistených nedostatkov sa najčastejšie týkali:

školského vzdelávacieho programu

- nevypracovanie ŠkVP samostatne pre príslušné ŠO a ich zamerania;
- nevypracovanie učebných osnov niektorých predmetov v rozsahu obsahových štandardov ŠkVP;
- nesúlad učebného plánu s rámcovým učebným plánom príslušného ŠVP;
- nevypracovanie komplexných vlastných poznámok k učebným plánom a neakceptovanie poznámok k rámcovému učebnému plánu (*spájanie žiakov z rôznych ročníkov na vyučovaní povinných predmetov; nezačlenenie všeobecnovzdelávacích predmetov do vzdelávacích oblastí*);
- neprerokovanie ŠkVP v rade školy a s vecne príslušnou stavovskou a profesijnou organizáciou.

riadenia školy

- nedodržiavanie právnych predpisov pri prijímaní žiakov na vzdelávanie v SŠ (*neprerokovanie formy prijímacej skúšky, jej obsahu a rozsahu pre príslušné odbory v pedagogickej rade; neprerokovanie návrhu počtu žiakov do 1. ročníka v pedagogickej rade a rade školy; nedodržanie podmienok prijatia žiakov na nižšie stredné odborné vzdelávanie; nedodržanie termínu konania prijímacích skúšok určeného MŠVVaŠ SR; nedodržanie termínu na zaslanie rozhodnutí o prijatí žiakov bez prijímacej skúšky; neurčenie formy prijímacej skúšky pre žiakov so ŠVVP*);

- nedôsledné vedenie pedagogickej dokumentácie (*nevypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu pre žiakov so zdravotným znevýhodnením*);
- vydanie rozhodnutia o umožnení štúdia podľa individuálneho učebného plánu na základe žiadosti zákonného zástupcu plnoletého žiaka;
- nedodržanie Pokynov NIVaM pri príprave a realizácii EČ MS a PFIČ MS;
- nedostatky v príprave a realizácii teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky (TČOZ MS) a praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky (PČOZ MS) (*nevypracovanie maturitných tém v súlade s výkonovými štandardmi pre teoretické odborné vzdelávanie; vymenovanie členov predmetovej maturitnej komisie bez požadovaných kvalifikačných predpokladov; nedodržanie časového limitu pri skúšaní, kritérií hodnotenia a celkového hodnotenia; nekorektné vedenie rozhovoru počas skúšania a neprihliadanie na prospech žiaka počas celého štúdia pri výslednom hodnotení; organizovanie PČOZ MS vo výrobných priestoroch zamestnávateľa v systéme duálneho vzdelávania (SDV), ktoré neumožňovali sústavnú prítomnosť členov predmetovej maturitnej komisie počas konania MS*);
- nedostatky v organizačnom zabezpečení záverečných skúšok (ZS) (*neschválenie tém riaditeľom školy na jednotlivé časti ZS do stanoveného termínu*);
- nedostatky v zmluvách o poskytovaní praktického vyučovania na pracoviskách zamestnávateľa.

zabezpečenia podmienok výchovy a vzdelávania

- nerozpracovanie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov, ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím neimplementovaním smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov do školského poriadku;
- nezabezpečenie výchovno-vzdelávacej činnosti pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a odbornosti vyučovania v UO;
- nedodržanie normatívo materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre ŠO a UO;
- nezabezpečenie ochrany zdravia žiakov v odborných učebniach a laboratóriách nedodržaním ŠVP pri delení tried na skupiny (*nedodržanie maximálneho počtu žiakov v skupine; nedodržanie najvyššieho počtu žiakov na jedného majstra odborného výcviku*);
- nepôsobenie odborného zamestnanca v škole pri vzdelávaní viac ako 20 žiakov so ŠVVP.

2.1 UPOZORNENIA NA ODSTRÁNENIE ZISTENÝCH NEDOSTATKOV

ŠŠI vzhľadom na závažnosť zistení **upozornila 4 zriaďovateľov³** na nedostatky zistené pri školskej inšpekcii. Nedostatky súviseli s porušením všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti riadenia školy pri organizácii a realizácii prijímacieho konania v SOŠ, s nezaradením školou prevádzkovaných elokovaných pracovísk do Siete škôl a školských zariadení SR; s nezabezpečením odbornosti vyučovania; s nevypracovaním ŠkVP v súlade so ŠVP; s neurčením pracovnej náplne nepedagogického zamestnanca a MOV; s dlhodobým pretrvávaním uzavretej klímy a nepriaznivých pracovných vzťahov v škole.

MŠVVaŠ SR bolo zaslané 1 oznámenie o nezabezpečení odbornosti vyučovania.

INÉ ZISTENIA

- Riaditeľ cirkevnej školy bol v čase výkonu NI **uvolnený z funkcie na výkon verejnej funkcie** podľa § 136 ods. 2 Zákonníka práce. Výkonom funkcie riaditeľa školy bol zriaďovateľom školy poverený iný vedúci pedagogický zamestnanec, ktorý nebol zodpovedný za zistené porušenia právnych predpisov pri výkone TI v školskom roku 2021/2022. Z tohto dôvodu boli škole opakovane uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s upozornením, že v prípade neodstránenia nedostatkov bude zodpovednému zamestnancovi uložená pokuta

³ Gréckokatolícka eparchia Košice; Mgr. Viera Zavarčíková, Rusovská cesta 48, Bratislava; Košický samosprávny kraj; Bratislavský samosprávny kraj

v zmysle § 37 a ods. 2 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3 ZÁVERY

Akceptovaním 73,02 % odporúčaní riaditeľmi škôl sa vytvorili predpoklady na zlepšenie edukácie, riadenia a podmienok škôl. K skvalitneniu vypracovania ŠkVP prispela vzhľadom na zmeny v legislatíve a v dodatkoch ŠVP aktualizácia jeho obsahu. Zameranie hospitačnej činnosti vedúcich PZ na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania vytvorili predpoklad skvalitnenia výchovno-vzdelávacieho procesu a rozvoj kľúčových kompetencií žiakov. Poradenské a výchovné aktivity zamerané na prevenciu rizikového správania a vzdelávanie učiteľov orientované na wellbeing a inkluzívne vzdelávanie žiakov zlepšilo podmienky napĺňania individuálnych vzdelávacích potrieb žiakov. Podpornými opatreniami zameranými na dochádzku žiakov sa znížil počet neospravedlnených hodín. Aktualizáciou informácií o školách na webovom sídle bola zabezpečená informovanosť verejnosti.

Z uplatnených odporúčaní nebolo akceptovaných 26,2 %. Nevyužívanie aktivizujúcich metód a stratégií podnecujúcich aktívne učenie, produktívnu komunikáciu, kritické myslenie a prácu v skupinách žiakov znižovali úroveň edukácie a rozvoj odborných zručností žiakov. Proces riadenia a edukácie znižovala nefunkčná spolupráca predmetových komisií s vedením školy.

Splnenie 94,3 % prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov a **90 % uložených opatrení ŠŠI** pozitívne vplývalo na zvýšenie úrovne riadenia škôl vrátane vypracovania ŠkVP a na zlepšenie podmienok výchovy a vzdelávania. Výpovedná hodnota ŠkVP ako základného dokumentu školy sa zvýšila jeho prerokovaním v pedagogickej rade, v rade školy a s vecne príslušnou stavovskou a profesijnou organizáciou. Aktualizované boli učebné plány a vlastné poznámky k učebným plánom, všeobecno-vzdelávacie predmety boli začlenené do vzdelávacích oblastí a učebné osnovy boli vypracované v súlade s hodinovou dotáciou uvedenou v učebnom pláne. Dodržiavaním maximálneho počtu žiakov v skupinách bola zaistená ich bezpečnosť počas vyučovania. Dodržiavanie právnych predpisov súvisiacich s prijímacím konaním zabezpečilo jeho objektivitu. Zaistený bol takisto objektívny priebeh EČ a PFIČ MS dodržiavaním pokynov NIVaM, ako aj príprava a realizácia TČOZ MS, PČOZ MS a ZS v súlade s platnou legislatívou. Zapracovaním smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov do školského poriadku sa vytvorili podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov. Zabezpečenie odbornosti vyučovania prijatím pedagogických zamestnancov spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady umožnilo rozvoj kľúčových a odborných kompetencií žiakov v súlade s profilom absolventa. Splnením normatívo materiálo-technického a priestorového zabezpečenia sa skvalitnili podmienky výchovy a vzdelávania vo vzťahu k výučbe odborných predmetov i k osvojeniu zručností a pracovných návykov žiakov. Dodržaním stanoveného počtu žiakov na jedného MOV boli zaistené fyziologické, psychické a hygienické potreby žiakov. Pôsobením odborných zamestnancov bolo v škole vytvorené podporné prostredie na vzdelávanie žiakov so ŠVVP.

V dôsledku nesplnenia opatrení pri prijímaní žiakov bola opakovane porušená platná legislatíva riaditeľom kontrolovaného subjektu; nedodržaním normatívu pretrvávali nedostatky v oblasti materiálo-technického zabezpečenia v príslušnom ŠO.

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI ŠKÔL

- zefektívniť vnútorný systém kontroly, prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a vyhodnocovať ich plnenie;
- zamerať sa v rámci kontrolnej činnosti na implementáciu efektívnych stratégií vyučovania podnecujúcich aktívne učenie sa žiakov, produktívnu kooperáciu a rozvíjanie kritického myslenia;
- zabezpečiť dodržiavanie pokynov NIVaM na externom testovaní;

- zabezpečiť kompletnosť dokumentácie uchádzačov o štúdium na prijímacom konaní;
- vykonávať pravidelný monitoring prevencie a odhaľovania negatívnych javov v správaní žiakov a príznakov šikanovania, výsledky dôsledne analyzovať a prijímať efektívne opatrenia na odstránenie nedostatkov a zapracovať smernicu o šikanovaní do školského poriadku;
- podporovať účasť pedagogických zamestnancov na ďalšom vzdelávaní s cieľom osobnostného rastu a rozvoja ich profesijných kompetencií;
- zamerať podporné opatrenia na zabezpečenie pravidelnej školskej dochádzky a eliminovanie neospravedlnených hodín žiakov.

4.2 ODPORÚČANIA PRE ZRIAĐOVATEĽOV

- zabezpečiť v spolupráci s riaditeľmi škôl modernizáciu materiálno-technického vybavenia odborných učební a dielní praktického vyučovania.

4.3 ODPORÚČANIA NA ÚROVNI SYSTÉMU

- zabezpečiť vzdelávanie učiteľov zamerané na participatívne metódy vyučovania a stratégie rozvíjajúce vyššie myšlienkové funkcie žiakov.